

MUZEJ ĐAKOVŠTINE ĐAKOVO

Prvi temeljni kamen muzeja u Djakovu bili su četiri prazne prostorije i nekoliko lijepih želja nekolicine gradjana, koji su izrazili potrebu da se osnuje ustanova, koja bi bila nad historijskim vrednotama Djakovštine. Тако је у лети 1951. год. поčela povijest muzeja. Као организатор и stalni rukovodilac buduće muzejske zbirke imenovana je nastavnica historije-geografije i stud. filoz. fakul. historije-arheologije Dekker Hedviga.

Prva i glavna akcija muzeja bila je pripravljanje sredine za takvu ustanovu i to riječima. Nastajalo se samom muzeju dati takav karakter, iz kojeg se vidi, da muzej ima vezu sa sredinom i životom ljudi svoje sredine iz prošlosti, sadašnjosti, a i u budućnosti.

U prvoj fazi osvajanja terena upotrebljena su bila sva sredstva usmene i pismene propagande. Predavanja za suradnike obradjivala su stručna pitanja i služila suradnicima za njihove stručne izgradjivanje. Predavanja na Narodnom sveučilištu imala su za cilj odgoj publike za kulturne tekovine. Iznašane su crtice iz prošlosti grada na Razglasnoj postaji. Pozvani su N.O. općina i masevne organizacije na suradnju. Ta se suradnja sastojala u tome, da materijalne pomognu muzej ili da ga informiraju o kulturno-historijskim nalazima.

Po karakteru svoje uloge rad muzeja se trajno i nužno oslanja na svoju sredinu, jer je ta sredina trajna materija, koju muzej obradjuje. Trebalo je predmete za muzej sabrati od ljudi tako, da oni osjeti, da te ostaje među njima, a i u buduću da se ne će predmeti odnositi u nepovrat, jer historijski dokumenat tek na svom terenu govorи правим riječnikom oživljavanja prošlosti.

U svrhu čuvanja predmeta na terenu i prikupljanja onih predmeta s terena, koji ne mogu tamo ostati, provedena je organizacija muzejske službe. Као база osnovano je "Društvo prijatelja starina". Uže tijelo su 3 povjerenika: gradski, kotarski i centralni. Povjerenici grada i kotara nastoje redovno održavati sjednice s upravom, koja prima upute iz centralnih ustanova. U svakom selu postoji mujejski suradnik, koji se brine za kulturno-historijske predmete i o njihovem stanju izvješćuje kotarskog povjerenika ili upravu muzeja. Ovako provedena organizacija pomaže muzeju u održavanju trajnih veza s terenom.

Muzej je zavičajnog tipa, koji sakuplja materijal sa područja Đakova i Đakovštine smještene u plodnoj slavonskoj nizini, koja je omogućila podesan gospodarski razvoj. Narodni život našao je svoj složeniji i bogatiji izraz, jednako tako u nastambama ili nošnji kao i u običajima plesevinama ili pjesmi.

Nadaleko poznata narodna nošnja Đakovštine i mnogo cijenjeni narodni čilimi iz okolice Djakova rukovodili su, da je etnografija postala glavni cilj i dala akcenat muzeju. Taj se materijal prikuplja sistematski, jer je prvensteno izložen zhubu vremena kao i lokalnim barbarima (bile da su privatni sakupljači ili nemarni štetočine, bilo da sakupljaju u ne mujejske svrhe).

Naročito je nošnja i pokraj starinskog oblika, pretstavljala ovo područje svojom iznimnošću. Mirna i otmjena u linijama, pokazuje na lanenoj bijeloj podlozi ukras zlatnih vitica, koje skladno ispunjavaju prostor, kao i vitice na crnoj podlozi marama i šamije.

Mnogo je ljepote sačuvane u tehnički raznovrsnim čilimima, kod kojih ukusno složene boje i ukrasi daju sliku živosti i vedrine. Sa mnogo ukusa izrađeni su i drvoresbarski radovi, tikvice i lončarski preizvedi.

Ni jedna se zbirka nije zapuštala pored druge, sakupljalo se tamo gdje se osjećalo, da su kulturno-historijski predmeti izloženi propadanju.

Nakon 17 mjeseci upernog rada i uz velike poteškoće sakupljene su zbirke sa 5.000 predmeta, te je 22. studenog 1952. svečano otvorena prva muzejska izložba u 5 izložbenih prostorija.

Muzej je smješten u privatnoj zgradici, koja ne odgovara muzejskim potrebama. Pomanjkanje prostorija najviše kaže rad muzeja. Upravitelj i podvornik jedino je osoblje muzeja.

U srpnju 1953. izvršeno je preuređenje postave muzeja po savremenim muzejskim principima.

U velike dvorani etnografskog odjela izložene je 220 predmeta etnografskog materijala. Zbirka cilima postavljena je tako, da su odvojeni stariji primjerici od novijih, da bi se dobila slika razvoja ove grane seljačke radineštva. Od narednih nošnji izloženo je osam kompletnih na lutkama, a uz njih pojedini dijelovi, da posjetioci upoznaju nošnje, njene oblike i ukrase.

Kućni namještaj i kuhinjski pribor izložen je na odvojenom prostoru. Etnološka zbirka nije velika, ali posjedujemo kompletan pribor za obradu lana i konoplja i tkalački stan koji je u cijelosti izložen.

Historijski odjel ovog muzeja (od paleontološkog do materijala NOB-e) smješten je u 4 prostorije. Zbirka nije velika, ali prikazuje cijelovite razvoj grada i bliže okolice od najstarijih vremena do danas. Historijska zbirka počinje prethistorijom, pa prikazuje rimske razdoblje, srednji vijek, period turske vladavine, Vojne granice, gradjansko društvo XII. i XI. stoljeće i Narodno oslobođilačku borbu.

U svakoj izložbenoj dvorani legende i crteži služe da pretumače kulturno-historijska zbivanja djetične epohe.

Sve ostale neizložene skupine predmeta pristupačne su svim naučnim radnicima.

Istovremeno prikupljalo se i za priručnu biblioteku i fototeku. Danas knjižnica raspolaže sa 3.125 knjiga, a fototeka 827 snimaka. Ostale zbirke posjeduju 12.197 predmeta.

Uprava je održala 63 predavanja u muzeju i po selima, a dva predavanja na Narodnom sveučilištu. Teme predavanja birane su iz oblasti historije, etnografije i arheologije. Predavanja su vrlo dobro posjećena.

U muzeju se razvijala sistematska djelatnost, popularisanja, čuvanja i proučavanja spomenika kulturne-historijskih karaktera, a naročito svoju razvojnu liniju usmjerava u kulturno-presvjetnom pravcu.

Interes za muzej u pojedinim selima vrlo je velik, što dokazuju pjesme seljaka posvećene muzeju i temama koje su u vezi s djelatnošću djakovačkog muzeja.

Muzej je pristupačan publici srijedom i nedjeljom od 10-12 sati. U 80 posjeta u 1953. godini prošlo je kroz muzejske zbirke 6.041 posjetnik.

Dekker Hedviga

